ΑΧΑΪΚΑ καὶ ΑΜΑ

ΜΟΝΟ Η ΣΤΕΡΗΣΗ, Η ΠΕΙΝΑ καὶ ὁ βαθὺς πόνος γεννᾶνε κάτι μεγάλο λέει ὁ Γιάννης Τσαρούχης. — Δὲν εἶδα πο τέ (παρατηρεῖ) κανέναν ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἔχουν πάρη ὑποτροφίες «Οὐνέσκο», «Φόρντ» κλπ., νὰ γίνωνται μεγάλοι. — Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ δὲν ἐμπόδισε ἡ φτώχεια καὶ ἡ ἐξαθλίωση τὸν Βὰν Γκόγκ νὰ φιλοτεχνήση τὰ ἀριστουργήματά του. — Φοβᾶμαι, προσθέτει, ὅτι στὴν ἐποχή μας ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῆς δημιουργίας εἶναι τὸ κυνήγι τῆς εὔκολης καὶ πολυτελοῦς ζωῆς. — Ἐγὼ σὲ ὅλη μου τὴ ζωὴ προσπάθησα νὰ μείνω ἔξω ἀπὸ ὅλα αὐτά. — Καὶ κυρίως ἀπὸ τὰ λεφτά, ποὺ ἀλλοτριώνουν τὸν ἄνθρωπο. — Καὶ γι' αὐτὸ ἀρνήθηκα θέσεις κι' ἀξιώματα, πανεπιστημιακὲς ἕδρες καὶ διευθυντιλίκια». ✿ ***ΚΑΛΗ ΑΡΧΗ ΛΟΙΠΟΝ.***

—Γιὰ πρώτη φορὰ ἐφέτος "Ελληνες ἀπὸ τὸ Δυρράχιο, τὴν Αὐλώνα καὶ ἄλλες πόλεις τῆς Βορείου Ἠπείρου παρακολούθησαν τὶς παραστάσεις τοῦ Ἐθνικοῦ στὸ Ἀρχαῖο θέατρο τῆς Δωδώνης. — Τὴ σχετικὴ ἄδεια νὰ δοῦν τὸν Οἰδίποδα Τύραννο καὶ τοὺς «Ἱππῆς» τοὺς ἔδωσαν οἱ ἀλβανικὲς ἀρχές. — Εἶναι μιὰ καλὴ ἀρχή, ποὺ δὲν πρέπει νὰ μείνη χωρὶς συνέχεια. — Θὰ μπορούσαμε μάλιστα μέσα στὸ πλαίσιο περιοδειῶν τῶν κρατικῶν μας θεάτρων στὴ Φλώρινα, Καστοριὰ καὶ Ἤπειρο, (ὕστερα βέβαια ἀπὸ σχετικὴ συμφωνία) νὰ προβλέπουμε καὶ παραστάσεις ἀρχαίου Δράματος. — Καὶ πρὸ παντὸς κωμωδιῶν τοῦ Ἀριστοφάνη στὶς κοντινὲς πόλεις τῆς Ἀλβανίας. — Καὶ ὄχι μόνο γιὰ τοὺς ἐκεῖ "Ελληνες. — Ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς Ἀλβανοὺς γείτονες.

ΠΡΩΪΝΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ

Ἀφαίρεση

ΜΕ ΘΑΥΜΑΣΤΙΚΑ ἀνεγράφη ἡ εἴδηση ὅτι ὑπέργηρος 113 χρόνων εἶναι θιασώτης τῆς μίνι ζύπ! Ἀλλὰ γιὰ ποιὸ λόγο τόση κατάπληξη καὶ θαυμασμὸς ἐκ τῶν ὑπερπατριωτῶν; Ὁρέξ ων; Μήπως δὲν εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ὅρεξις ἐξασθενοῦσα ἐπιοκτᾶ ἐν τούτοις καὶ κατὰ τρόπον μυστηριώδη περισσότερη εὐαισθησία γιὰ ὡριμότερον εἴδους θέαματα;

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὸ μάτι τοῦ γέροντος ἶναι πληθωρικώτερο καὶ καθαρώτερο ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι ἔχει μεγαλύτερη ἀκτίνα ὀπτικὴ γωνία, ἀλλὰ καὶ βλέπει σαφέστατα τὰ ἀντικείμενα.

Τοῦ μεσόκοπου ἡ ματιὰ πιὸ παρατηρημένη. Μὲ τὴν ἀνάγκη τῆς ἀναρτήσεως ὥστε νὰ παραμένουν στὸ ὀπτικὸ πεδίο τὰ εἴδωλα ποὺ θέλει περισσότερο ἀξιόλογα, ἔστω καὶ μὲ ἐντελῶς ὑποκειμενικὰ κριτήρια. Ὁ γέρος προχωρεῖ στὴν ἀφαίρεση ἐκ λόγων περισσότερων ἀπορίτων ἔτσι ὥστε ἀπὸ τὸ πανόραμα τῶν δρόμων νὰ παρατηρεῖ τὰ ἐντελῶς ἀπαραίτητα. Ἐκεῖνα μόνο ποὺ ἀνταποκρίνονται στὰ πλέον κεφαλαιώδη αἰτήματα τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδιᾶς. Ἐκεῖνα ποὺ ἂν καὶ εὐσιώδη, ἐν τούτοις εὑρίσκονται ἐν ἀναπαραστάσει γιὰ τὶς προχωρημένες ἡλικίες.

Ἔτσι, ἡ ἀφαίρεσις δὲν ὀφείλεται μόνο στὴ λόγους φυσικῆς ἀποφύσεως, δηλαδὴ στὴν πρεσβυωπία, ἀλλὰ καὶ σὲ ψυχολογικούς. Ἡ πρακόλλησις κατὰ τρόπον ἀναλογικόν, ἂν μὴ καὶ σαχλῶς ἐπιμένων στὰ θέματα ποὺ ἐπισημαίνουν τὴν πλέον ἐράσμια καὶ γλυκειὰ χαρὰ τῆς ζωῆς (θεάματα τόσο γενναιόδωρα στὶς ἡμέρες μας) πηγάζουν ὁπωσδήποτε ἀπὸ μιὰν αἴσθηση παρόμοια ἐκείνης ποὺ ἔχει ὁ ξενηστικωμένος ἄνθρωπος ποὺ τὸν ὑποβάλλουν στὸ ταντάλειο μαρτύριο νὰ «θωρεῖ ἐκ τοῦ μακρόθεν» ἕνα πικάντικο πιάτο, χωρὶς τὴν παραμικρὴ δυνατότητα νὰ τὸ γεύθῃ.

Σιγὰ σιγὰ εἶναι ἐποχρεωμένος νὰ ἀποδεχθῇ τὴν πραγματικότητα καὶ γιὰ νὰ μὴ χάση κάθε νόημα ἡ ζωή του, ἀνάγει «τὸ μπανίζιν» στὸ ἐπίκεντρο τοῦ κάθε ἐνδιαφερόντος. Καὶ ἐπειδὴ δὲν βοηθοῦν καὶ τὰ ἔρημα τὰ μάτια, ἀφοῦ τὸ γῆρας δὲν ἔρχεται μόνον, (ἀλλὰ καὶ ἡ καρδιὰ δὲν γερνᾶ) εἶναι ὑποχρεωμένος κάθε ἐνεπομένουσα ἡκμάδα τῆς ὁράσεως νὰ τὴν κατευθύνῃ μὲ πνεῦμα οἰκονομίας καὶ πρισυλλογῆς πρὸς ὅ,τι τέλος πάντων ἔχει τὴ δύναμη νὰ δώσῃ μιὰ γεύση ζωῆς, ἔστω καί... θεωρητική!

Καὶ βέβαια αὐτὴ ἡ ἔνταση τῆς ὁράσεως εἰς βάρος τῆς ἐκτάσεως εὐδόκει ὅσο προχωροῦν τὰ γεράματα. Ἂν λοιπὸν ἡ διάβασις ἐκ τοῦ βιολογικοῦ ὑψιπέδου τῶν ἑκατὸ ἐτῶν δὲν ἐπιφέρει πλήρη ἀπώλειαν τῆς ὁράσεως, δὲν εἶναι καθόλου παράδοξον οὔτε καὶ θαυμάσιον τὸ ὅτι εἰς τὸν ὑπέργηρον τῶν 113 ἐτῶν ἀρέσει ἡ μίνι ζύπ.

ΠΑΝ

Η ἔκθεση ζωγράφων Γ. καὶ Α. Κακογιάννη

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ κάτι τὸ συνηθισμένο ἡ πρώτη καὶ ἐπίσημη δημόσια ἐμφάνιση ἑνὸς καλλιτέχνη νὰ φέρνει τὴ σφραγίδα ὡριμότητος μιᾶς ὁλόκληρης ζωῆς. Γιὰ τέτοια «μιὰ κι' ἔξω» κατοχύρωση χρειάζεται νὰ περευθῆς διὰ τῆς «στενῆς πύλης» τῆς μετριοφροσύνης, τῆς γνήσιας ἀναζήτησης τοῦ ἄγχους γιὰ τὸ καλλίτερο δυνατόν. Εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ ζωγράφου κ. Γιάννη Κακογιάννη, ποὺ ἐκθέτει ἀπὸ τὴν Πέμπτη στὴ Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη 35 πίνακές του, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀποτελοῦν στὸ σύνολό τους μιὰ ἀφωνοῦσα καὶ μεγαλοπρεπῆ μαρτυρία ὅτι ὁ ἐμπρεσιονισμὸς γιὰ τοὺς πραγματικὰ ταλαντούχους δὲν ἀποτελεῖ ἐμπόδιο, ἀλλὰ τὸ πιὸ ἀποτελεσματικὸ μέσον γιὰ τὴ μετάδοση καινούργιων μηνυμάτων καὶ συγκινήσεως. Ὅτι γενικώτερα ἡ ἀσφήνεια στὴν ἔκφραση ὄχι ἁπλῶς κατευθύνει φωτισμένα τὴν ἀναζήτηση, ἀλλὰ καὶ ἐξασφαλίζει τὴν εὐεύτερη καὶ ὁμαλοτέρη λειτουργικότητα τῆς Τέχνης. Δηλαδὴ τὴν νάνει σὲ τελευταία ἀνάλυση βαθύτατα δημοκρατική.

Κοιτάζοντας κανεὶς τοὺς πίνακες τοῦ κ. Γιάννη Κακογιάννη, εἶναι ἀδύνατο νὰ ὑποπτευθῆ ὅτι ἀνήκουν σὲ ζωγράφο ποὺ ἐκθέτει γιὰ πρώτη φορά. Ἡ κίνηση, αὐτὸ τὸ μέγιστο τῶν γνωρισμάτων τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ μέτρο ἀξίας τοῦ κάθε χρωστῆρα, ἀποτελεῖ ἕνα ἔκδηλο ἀτοῦ σὲ ὅλα τὰ θέματα. Ἀκόμη καὶ ἐνεῖ ποὺ λείπουν τὰ πρόσωπα. Γιατὶ ἡ κίνηση ἐνυπάρχει στὴν ἀδιάλειπτη καὶ ρέουσα συνάρτηση τοῦ τοπίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀντικειμένων μὲ τὸ χρόνο καὶ τὴν ψυχὴ ἐκείνου ποὺ μποροῦ νὰ συλλαμβάνει καὶ νὰ ἐκφράζι τέτοιες δονήσεις μὲ τὰ χρώματα μιᾶς παλέττας, ποὺ ἂν καὶ φαινομενικῶς ἁρμονική, γολήνια καὶ φθρμαλιστική, στὸ βάθος ἔχει ἔντονο τὸν ποσοθλματισμὸ καὶ τὰ «καινὰ δαιμόνια» τὰ ὁποῖα εἶναι βέβαιο ὅτι προσανατολίζουν τὸν καλλιτέχνη γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ στὸ μέλλον τὰ νεώτερα μηνύματά του.

Γνήσια ἔμπνευση

ΟΜΩΣ πάνω ἀπ' ὅλα οἱ πίνακες τοῦ κ. Γ. Κακογιάννη εἶναι προϊὸν γνησίας, καθαρῶς ἐμπνεύσης χωρὶς ἐξεζητημένη ἐγκεφαλικότητα χωρὶς τὰ ψιμμύθια καὶ τὰ διάφορα τρὺκ ἐντυπωσιασμοῦ. Γιατὶ ὁ καλλιτέχνης αὐτὸς δημιουργοῦσε μιὰ ζωὴ ὁλόκληρη ἀπὸ ἀληθινὴ ἐσωτερικὴ ἀνάγκη καὶ ἐπιταγή. Χωρὶς τὴν προοπτικὴ χωρὶς τὸν ὑπολογισμὸ ὅτι κάποτε θὰ ἐμφανίση τὰ ἔργα του. Καὶ σήμερα ποὺ τὸ πράττει σὲ ἄλλους τὸ ὀφείλουμε.

Ἔτσι ἡ ἀναμφισβήτητη καὶ ἀνεπανάληπτη μᾶλλον γιὰ τὴν ἐποχή μας γνησιότητα τῆς ἔμπνευσης μαζὶ μὲ τὴν εὐχέρεια ποὺ εἶχε ὁ κ. Κακογιάννης νὰ ἐπιλέξη γιὰ τὴν πρώτη του ἔκθεση ὅ,τι καλλίτερο καὶ ἀντιπροσωπευτικώτερο ἀπὸ ἔργο δεκαετιῶν, προσφέρει — κι' ἂς μὴ θεωρηθῆ ὑπερβολὴ ὁ λόγος — ἕνα στοιχεῖο κλασσικότητας τὸ ὁποῖο καὶ χαίρονται οἱ ἐπισκέπτες τῆς ἐκθέσεως. Κοντὰ στὴν προοπτικὴ τοῦ χώρου ὁ κ. Κακογιάννης εἶχε γιὰ τοὺς πίνακές του καὶ τὴν προοπτικὴ τοῦ χρόνου γιὰ νὰ δῆ ὡριμότερα, νὰ κρίνη, νὰ διορθώση νὰ ἀπορρίψη. Φυσικὰ αὐτὸ κοστίζει πάρα πολύ. Ἂν ὅμως ἔχασε αὐτός, κέρδισε ὁπωσδήποτε ἡ τύχη.

Καὶ ὁ γιός!

ΥΠΑΡΧΕΙ καὶ μιὰ δεύτερη πρωτοτυπία στὴν ἔκθεση. Γιατὶ δὲν περιέχει μόνο τοὺς μελλοντικοὺς προσανατολισμοὺς καὶ δὲν προδιαγράφει τὴν ἐξέλιξη τοῦ ἴδιου τοῦ καλλιτέχνη κατὰ τρόπον εὐοίωνο, ἀλλὰ τοῦ προσφέρει καὶ τὴν ἀνείπωτη εὐτυχία νὰ βλέπει καὶ στὴ διολογική του προέκταση —δηλαδὴ στὸ γιό του — τὴ συνέχεια τοῦ ἔργου. Πράγματι μέσα στὴν ἔκθεση ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ πίνακες τοῦ νεαροῦ Ἀποστ. Γ. Κακογιάννη, πίνακες ποὺ καὶ γιὰ τὸ πιὸ αὐστηρὸ κριτικὸ μάτι πρέπει νὰ προδιωνίζονται μιὰ ἀνέλιξη ἀληθινῆς πνευματοπορείας, ἀλλὰ καὶ εὐθύνης. Μπορεῖ κανεὶς εὔκολα νὰ διακρίνει στὸν νεαρὸ ζωγράφο τὶς «καταβολὲς πιὸ σύγχρονων προβληματισμῶν καὶ νὰ θαυμάση μιὰ ἄφογη φόρμα. Κοινὸ στοιχεῖο πατέρα καὶ γιοῦ τὰ ἀληθινὰ ἐρεθίσματα καὶ ἡ συνεχὴς ἀναζήτηση γιὰ τὴν ἔκφραση τοῦ καινούργιου ἀπὸ μιὰν ἀνάταση καὶ ἔξαρση ποὺ γιὰ νὰ συντελεσθῆ πρέπει νὰ ὁρμηθῆ ὀπὸ τὰ σταθερὰ καὶ τὰ αἰώνια ἐρείσματα τῆς Τέχνης.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

«Ἀΰλη τέφρα» τοῦ Γ. Οἰκονόμου

Ὁ Γιῶργος Μ. Οἰκονόμου, στὴν Ἀθήνα, εἶναι νέος ἀξιόλογος συγγραφέας. Παρουσιάσθηκε μὲ μιὰ συλλογὴ διηγημάτων «Ἑφτὰ διηγήματα» καὶ τώρα μᾶς δίνει τὸ δεύτερο βιβλίο του «ἀΰλη τέφρα» ποὺ ἀνήκει καὶ στὴ πεζογραφία καὶ στὴ ποίηση. Ἀλλὰ τὴ νέα πεζογραφία καὶ τὴ νέα ποίηση. Διαθέτει μίαν θαυμάσια δυνατὴ γλῶσσα καὶ ἔχει ἕνα ὕφος προσωπικὸ ἐπίσης ἀξιοπρόσεκτο. Μὲ μιὰ λέξη: ἔχει πολλὰ προσόντα γιὰ νὰ ἐξελιχτῆ σ' ἕνα δυναμικὸ συγγραφέα. Αὐτό, κατὰ τὴ γνώμη μας, θὰ τὸ πετύχη, ἂν γίνη οὐσιαστικώτερος. Αὐτὲς οἱ ἀγχώδεις καταστάσεις ποὺ τὸν κατακυριεύουν καὶ μᾶς δίνει μὲ τὸ γράψιμό του συνταρακτικές, κουράζουν. Θὰ κουράσουν καὶ τὸν ἴδιο ποὺ εἶναι τόσο νέος καὶ τόσο δυναμικός. Ὡς τόσο καὶ τὸ παρὸν βιβλίο του δὲν εἶναι κατώτερο ἀπὸ τὶς προσδοκίες μας. Ἐμεῖς μόνο ζητᾶμε τὸ πιὸ ἀντάξιό του. Καὶ θὰ τὸ ἔχουμε, εἶμαι βέβαιος, πολὺ σύντομα.

Κ. Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΑΔΥΣΩΠΗΤΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Ἡ Εὐρώπη θὰ ἐφοδιασθῆ σύντομα μὲ νέα καὶ τρομερὰ ὅπλα

Ἐὰν ἀποτύχουν οἱ ἀμερικανοσοβιετικὲς διαπραγματεύσεις

ΙΣΩΣ ΝΑΧΟΥΝ ΚΑΙ ΟΙ ΡΩΣΟΙ ΒΟΜΒΑ ΝΕΤΡΟΝΙΟΥ

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ. (Ἰδ. Ὑπηρ.). Πολὺ σύντομα, ἡ Εὐρώπη θὰ ἐφοδιασθῆ μὲ νέα ἀμερικανικὰ ὅπλα τρομερῆς ἀποτελεσματικότητος, ἂν δὲν ὑπάρξει πρόοδος στὶς ἀμερικανοσοβιετικὲς διαπραγματεύσεις γιὰ περιορισμὸ τῶν στρατηγικῶν ἐξοπλισμῶν καὶ γιὰ ἰσόρροπη μείωση τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τοῦ ΝΑΤΟ καὶ τοῦ Συμφώνου τῆς Βαρσοβίας. Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τὰ νέα ὅπλα θὰ εἶναι καὶ ἡ πολυσυζητημένη βόμβα νετρονίου.

«Οἱ Ρῶσοι τὸ γνωρίζουν πολὺ καλὰ αὐτό, γράφει Βρεταννὸς σχολιαστὴς στὴν ἐπιθεώρηση «Νιοῦ Στέτησμαν» καὶ προσπαθοῦν νὰ διευκολύνουν κάποια συμφωνία, ὥστε νὰ τὸ ἀποτρέψουν. Τελευταῖα, μάλιστα προέβησαν σὲ ὁρισμένες «φιλικὲς ἐκδηλώσεις» ὅπως ἦταν ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Ρώσου στρατηγοῦ Ἰβανόφσκι, ἀρχηγοῦ τῶν σοβιετικῶν ἐνόπλων δυνάμεων, ποὺ σταθμεύουν στὴν Ἀνατολικὴ Γερμανία, στὸ ἀρχηγεῖο τῶν ἀμερικανικῶν ἐνόπλων δυνάμεων ποὺ σταθμεύουν στὴ Δυτικὴ Γερμανία. Ἡ ἐπίσκεψη αὐτὴ ἦταν κάτι περισσότερο ἀπὸ τυπική. Καὶ ὁ Ρῶσος στρατηγὸς καὶ ὁ Ἀμερικανὸς συνάδελφός του γνωρίζουν πολὺ καλὰ τί θὰ ἐσήμαινε ἕνας πόλεμος στὴν Εὐρώπη μ' αὐτὴ τὴν ἀσφυκτικὴ συγκέντρωση λαῶν καὶ ὅπλων μαζικῆς καταστροφῆς. Πρέπει λοιπὸν οἱ δύο κυβερνήσεις τῆς Οὐάσιγκτων καὶ τῆς Μόσχας, νὰ βροῦν τρόπο ὥστε ν' ἀποκλεισθεῖ ὁριστικὰ μιὰ τέτοια προοπτική».

ΒΙΒΛΙΚΟΣ ΟΛΕΘΡΟΣ

Πραγματικά, στὴν εὐρωπαϊκὴ ἤπειρο ἔχει συντελεσθῆ ὄχι ἁπλῶς ἡ μεγαλύτερη στὴν ἱστορία συγκέντρωση πολεμικῶν μέσων μαζικῆς καταστροφῆς ἀλλὰ κάτι ποὺ μοιραῖα θὰ ἀφάνιζε αὐτὸν τὸν ἱστορικὸ χῶρο ἂν ὁ σπινθήρας τοῦ πολέμου ἐκπορευόταν σὲ κάποια μαύρη στιγμή.

Ὁ Ρῶσος στρατηγὸς καὶ ὁ Ἀμερικανὸς συνάδελφός του στάθηκαν ψύχραιμοι ἀπέναντι στὸν χάρτη τῆς Εὐρώπης, περιλαμβανομένης καὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας. Περισσότεροι ἀπὸ πεντακόσια ἑκατομμύρια ἄνθρωποι ζοῦν σ' αὐτὸ τὸ χῶρο. Τί θὰ συνέβαινε σ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, σ' αὐτὰ τὰ ἀνυποψίαστα πλήθη, τὸ γνωρίζουν καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον οἱ δύο κυβερνήσεις— καὶ φυσικὰ οἱ στρατηγοί τους.

«Καὶ ὅμως δὲν γίνεται τίποτα τὸ ἀποφασιστικό, γράφει ἄλλος Βρεταννὸς σχολιαστής, στὴν ἐπιθεώρηση «Ἐκόνομιστ», ἀναλύοντας τὸ αὐτὸ θέμα. Κρεμάσαμε τὶς ἐλπίδες μας στὴν ἰσορροπία τοῦ τρόμου. Ἐμπιστευθήκαμε τὴν εἰρήνη καὶ τὴν ἀσφάλεια σ' ἕναν τερατώδους ἰσχύος μηχανισμὸ ἐξισορροπήσεως, ποὺ ὑπόσχεται στὴν πιθανότητα νὰ μὴν λειτουργήσει, ὅπως συμβαίνει καμμιὰ φορὰ μὲ ὅλους τοὺς μηχανισμούς. Οἱ περισσότεροι στρατιωτικοὶ εἰδικοὶ πιστεύουν ὅτι τὸ ταχύτερο πρέπει νὰ βρεθεῖ ἕνας ἄλλος μηχανισμὸς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας, ποὺ θὰ εἶναι ἀποτελεσματικὸς χίλια τοῖς ἑκατό. Καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση ἐργάζεται ἡ ἐξουσία τοῦ ΝΑΤΟ καὶ ἰδιαίτερα ἡ ἀμερικανικὴ κυβέρνηση. Ἡ ἐργασία αὐτὴ ἔχει προχωρήσει καὶ ἴσως ἐπίκειται μιὰ ὁριακὴ στρατηγικὴ ἀλλαγή».

Ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ ἦταν ἀναγκαία ἀπὸ χρόνια, ὅσο καὶ ἂν ἡ ἰσορροπία τοῦ τρόμου προστάτεψε τὴν εἰρήνη καὶ τὴν ἀσφάλεια σὲ γενικὴ ἔννοια—δὲν ἀπέτρεψε τοὺς τοπικοὺς πολέμους, ὅπως στὸ Βιετνάμ καὶ στὴ Μέση Ἀνατολή. Εἶναι ἀναγκαία καὶ σήμερα, ὅσο καὶ ἂν αὐτὴ ἡ ἀνάγκη δὲν εἶναι συνειδητοποιημένη στὴν πρέπουσα κλίμακα.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΔΙΛΗΜΜΑ

«Ὑπάρχει μιὰ προφανὴς ἀδυναμία στὴν δυτικὴ στρατηγικὴ προκειμένου γιὰ τὸν εὐρωπαϊκὸ χῶρο», γράφει ὁ ἴδιος Βρεταννὸς σχολιαστής.

Τὰ ἀμερικανικὰ πυρηνικὰ ὅπλα, διευκρινίζει, ποὺ εἶναι συγκεντρωμένα στὴ δυτικὴ Εὐρώπη εἶναι ἀσφαλῶς ἀρκετὰ γιὰ νὰ καταστρέψουν τὶς δυνάμεις μιᾶς ἐνδεχόμενης εἰσβολῆς ἐξ ἀνατολῆς. Θὰ κατέστρεφαν ὅμως ταυτόχρονα τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ἐδαφῶν ποὺ ἔχουν ταχθῆ νὰ ὑπερασπίσουν ἀπὸ τὴν κατοχὴ καὶ τὴν καταστροφή. Καὶ τὰ ἐδάφη αὐτὰ δὲν εἶναι ἀκατοίκητα. Αὐτὸ τὸ παράδοξο ὑπῆρχε ἀπὸ συστάσεως ΝΑΤΟ. Ὑπῆρχε ἀπὸ τότε ποὺ πρῶτος ὁ Τσῶρτσιλ κατέγραψε στὴν ἱστορία τὸν ὅρο ἰσορροπία τοῦ τρόμου. Ἦταν ἕνα παράδοξο πολὺ ἐπικίνδυνο ποὺ ἔθετε τὴ συμμαχικὴ στρατηγικὴ σέ μέγα δίλημμα.

»Ἀναζητώντας διέξοδο ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἐφιαλτικὸ ὀξύμωρο, οἱ Ἀμερικανοὶ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ εἰδικοὶ τῆς πολεμικῆς τεχνολογίας ἐπενόησαν τὴν βόμβα νετρονίου, γύρω ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ ὀξύμωρο γίνεται. Αὐτὴ ἡ βόμβα ἔρχεται νὰ τοποθετήσει τὰ προβλήματα τῆς ἀμύνας τῆς δυτικῆς Εὐρώπης σὲ νέα βάση. Γιατὶ καταργεῖ αὐτὸ τὸ «παράδοξο» ποὺ πίεζε ἐφιαλτικὰ τὶς εὐρωπαϊκὲς κυβερνήσεις.

»Ἡ βόμβα νετρονίου εἶναι μιὰ πολὺ εὔχρηστη βόμβα μαζικῆς καταστροφῆς. Εἶναι μιὰ μικρὴ ὑδρογονοβόμβα σχεδιασμένη νὰ σκοτώσει ἀνθρώπους, καὶ ἐν προκείμενῳ στρατιῶτες τῆς ἐχθρικῆς παρατάξεως σὲ περίπτωση πολέμου, μὲ μιὰν εἰδικὴ ραδιενέργεια, δίχως νὰ θίγει στὸ παραμικρὸ τὰ κτίρια, τὶς βιομηχανικὲς ἐγκαταστάσεις, τὸ στρατιωτικὸ ὑλικὸ κλπ. Αὐτὴ ἡ βόμβα μπορεῖ νὰ θανατώσει τὸ πλήρωμα ἑνὸς ἅρματος μάχης, ἑνὸς πολεμικοῦ σκάφους, ἑνὸς ἀτσάλινου ὀχυροῦ δίχως νὰ θίγει στὸ παραμικρὸ τὴν περιβάλλουσα τοὺς μαχητὲς ὕλη. Μπορεῖ νὰ προκαλεῖ μαζικὲς ἐξοντώσεις ἐμψύχων σὲ περίπτωση ἐχθρικῶν ἐπιθέσεων μὲ μάζες στρατιωτῶν, ὁπουδήποτε καὶ ἂν γίνεται αὐτὴ ἡ ἐπίθεση, ἀκόμα καὶ μέσα σὲ πόλεις οἱ ὁποῖες φυσικὰ θὰ ἔχουν ἐκκενωθεῖ ἀπὸ τοὺς πληθυσμούς τους, ἀλλὰ θὰ παραμένουν ἄθικτες χάρις στὴν ἰδιομορφία τοῦ ὅπλου.

ΣΟΒΑΡΟΤΑΤΕΣ ΑΛΛΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ

»Ὀξύτατες διαφωνίες ἐκδηλώθηκαν ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἀνακοινώθηκε ἡ παραγωγὴ αὐτῆς τῆς βόμβας.

Ὁ Πρόεδρος Κάρτερ ὅμως συνετάχθη μὲ ἐκείνους ποὺ πρότειναν τὴν μαζικὴ παραγωγή της καὶ τὸν ὅμεσο ἐφοδιασμὸ τῶν ἀμερικανικῶν δυνάμεων. «Εἶναι λιγώτερο καταστροφικὴ ἀπὸ τὶς πυρηνικὲς βόμβες ποὺ διαθέτουν Δύση καὶ Ἀνατολή εἶπε. Διαθέτει ὅμως αὐτὴ ἕνα ὀπφασιστικὸ στρατηγικὸ πλεονέκτημα καὶ αὐτὸ εἶναι ποὺ προκαλεῖ τὶς ἀντιδράσεις τῆς ἀντίπαλης πλευρᾶς. Ἡ βόμβα νετρονίου εἶναι λιγώτερο ἐπιβλαβὴς ἀπὸ τὶς ὑπάρχουσες πυρηνικὲς βόμβες ἀλλὰ εἶναι σχετικὰ εὔχρηστη καὶ ἐδῶ βρίσκεται ἡ σημασία της». Ὁ πρόεδρος μὲ αὐτὴ τὴ συλλογιστική, ἔδωσε τὸ πράσινο φῶς.

»Εἶναι ἡ καλύτερη δυνατὴ ἐγγύηση γιὰ τὴν ἀποτροπὴ μιᾶς ρωσικῆς ἐπιθέσεως στὴν κεντρικὴ Εὐρώπη, ἐξήγησε στρατιωτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ Λευκοῦ Οἴκου. Κυρίως χάρις στὸν μικρὸ ὄγκο της ἐξαπολύεται μὲ μεγάλη ἀκρίβεια σέ πολλὰ σημεῖα. Οἱ ἐκρήξεις της εἶναι πολὺ περιορισμένες καὶ ἔτσι δὲν τίθεται σέ κίνδυνο ἡ ζωὴ ἀμάχων. Κτίρια καταλαμβανόμενα ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνακαταλαμβάνονται ἄθικτα. Θὰ εἶναι δυνατὴ ἐπίσης, ἡ κυρίευση ἀθίκτων ἁρμάτων μάχης μὲ νεκρὰ πληρώματα.

Ὁ ἴδιος ἐκπρόσωπος εἶπε ὅτι ἡ θανατηφόρος ἐνέργεια τῆς μικρῆς αὐτῆς βόμβας εἶναι κεραυνοβόλα. Ἐπίσης ὅτι δὲν κρατάει πάνω ἀπὸ μερικὰ δεκάλεπτα. Μέσα σὲ μιὰ ὥρα τὸ πολύ, εἶναι δυνατὴ ἡ κατάληψη ἡ ἀνακατάληψη τοῦ βομβαρδισθέντος, στόχου ἀπὸ φίλια στρατεύματα.

Ἡ βόμβα ἐκρήγνυται στὸν ἀέρα καὶ ἐκτονώνει ἕναν φοβερὸ κύκλο φονικῶν μορίων. Εἶναι ἀσφαλῶς πυρηνικὸ ὅπλο, ἀλλὰ ἀποφασιστικὰ βελτιωμένο. Γιὰ τὴν ὥρα δὲν φαίνεται νὰ ὑπάρχει προστατευτικὴ ἀσπίδα γιὰ τὸν ἄνθρωπο —αὐτὸ τουλάχιστον ὑποστηρίζουν οἱ Ἀμερικανοὶ εἰδικοί. Μὲ μιᾶ μόνο βόμβα μπορεῖ ν' ἀνακοπεῖ ἡ προέλαση μιᾶς μεραρχίας!

ΔΙΑΦΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ

Ἐκεῖνοι ποὺ ἀντιτίθενται στὴν κατασκευὴ τῆς βόμβας ἐπικαλοῦνται σὰν ἐπιχείρημα τὴν ἀναπόφευκτη προσφυγὴ τῶν Ρώσων σέ ἀντίποινα γνησίως πυρηνικά, πρᾶγμα ποὺ θὰ ὁδηγοῦσε καὶ τοὺς Ἀμερικανοὺς στὸ ἴδιο. Τί θὰ γινόταν τότε; Τὸ βιβλικὸ ὁλοκαύτωμα θὰ ἀγκάλιαζε Δύση καὶ Ἀνατολή.

«Ἐπὶ ἀρκετὰ χρόνια, συνεχίζεται ἡ ἀντιδικία μέσα στὸ Πεντάγωνο γύρω ἀπὸ τὰ λεγόμενα «μικρὰ καὶ εὔχρηστα» πυρηνικὰ ὅπλα, γράφει Ἀμερικανὸς σχολιαστὴς στοὺς «Τάϊμς τῆς Νέας Ὑόρκης». Μιὰ ἀπὸ τὶς διαφωνίες προκαλεῖται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ βόμβα νετρονίου π.χ. δὲν χαρακτηρίζεται σὰν γνησίως πυρηνικὸ ὅπλο καὶ μπορεῖ ἴσως νὰ χρησιμοποιηθῆ κατὰ τὴν κρίση στρατιωτικοῦ διοικητὴ χωρὶς τὴν ἔγκριση τοῦ προέδρου. Τί θὰ συνέβαινε ὅμως ἂν τὰ ἀντίποινα ποὺ πιθανῶς θὰ ἀκολουθοῦσαν θὰ προκαλοῦσαν πυρηνικὸ πόλεμο καὶ μάλιστα γενικό; Νὰ τὸ τραγικὸ ἐρώτημα.

»Τὸ χάσμα μεταξὺ πυρηνικῶν καὶ συμβατικῶν ὅπλων εἶναι τόσο πλατὺ ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ γεφυρωθεῖ, τόνισε Ἀμερικανὸς γερουσιαστής, ἀπὸ τοὺς πολέμιους τῆς βόμβας νετρονίου. Ἡ βόμβα νετρονίου θὰ ἄνοιγε τὴν αὐλαία τοῦ πυρηνικοῦ ὀλέθρου. Γιατὶ θὰ προκαλοῦσε ἀντίποινα, μὲ πυρηνικὲς βόμβες ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ ἐρημώνουν γιγαντιαῖες ἐκτάσεις γῆς».

Ὁ Πρόεδρος ἐπιμένει στὴν παραγωγὴ ἀλλὰ ἀρνεῖται ὅτι ἀποφάσισε ἤδη τὸν ἐφοδιασμὸ τῶν ἀμερικανικῶν ἐνόπλων δυνάμεων στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη ὅπου ἤδη βρίσκονται «ἐπὶ σκοπόν» 7000 πυρηνικὰ ὅπλα διαφόρων τύπων ἀπὸ τὶς μετρίου ὄγκου βόμβες ἕως τὶς πυρηνικὲς νάρκες καὶ μπαζουκοβομβίδες. Ὁ κ. Κάρτερ, ξεκάθαρα δήλωσε ὅτι οἱ συμβατικὲς δυνάμεις τοῦ ΝΑΤΟ πρέπει νὰ ἐνισχυθοῦν μὲ ὅλα τὰ μέσα πο